

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tute države 6 K). — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naručnina, reklamnice in inserenti pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 18.

V Ljubljani, dne 30. aprila 1914.

Leto XXVII.

Pod polovico (48·43%).

Pred seboj imamo ravnokar izišle uradne podatke o številu posamnih stanov v državi po številu leta 1910. Kar smo že v „Domoljubu“ pred leti napovedovali, se je zgodilo: Ljudi, ki se pečajo s poljedelstvom, je v naši državni polovici že manj nego drugih. Leta 1890. je bilo 55'8 od sto vseh ljudi kmeškega stanu; leta 1900. že samo 52'43 in leta 1910. že pod polovico 48'43. Med tisoč ljudmi je bilo torej leta 1890. 558, leta 1900. 524 in leta 1910 484 kmeškega stanu. Od leta 1890. do leta 1900. se je število zmanjšalo za 34 tri tisoč, od leta 1900. do 1910. pa za 40. Kmečki stan je že pod polovico in njegovo zmanjševanje še vedno bolj napreduje. Število samostojnih kmetij se je pa med tem časom zvišalo; torej gre vse zmanjševanje na posle, delavce in kmeške rodbinske člane.

Posebno pomenljivo in nevarno znamenje pa je to, da se tudi ženske vedno bolj odtegujejo kmeškemu delu. Izmed 100 žensk jih je bilo leta 1900 nekaj nad 56 (56'6) pri kmeškem delu; leta 1910. pa že samo nekaj nad 45 (45'3). V desetih letih se je torej to razmerje poslabšalo za 11'3 od sto. Za moškimi zapušča tudi ženska polja in hlev in se seli s kmetov v mesta, obrtne kraje, zadnji čas tudi v vedno večjem številu preko morja v Ameriko.

Kam pridemo po ti poti? Vodo bi nosili v Savo, ko bi dokazovali, kako trpi kmečki stan vsled teh razmer. Poslov ni, ne delavcev in kar jih je, zahtevajo ravno za to, ker jih je mnogo manj, nego se jih potrebuje, vedno večje plače. Napredno kmetijstvo zahteva tudi več dela. Delavcev pa ni še za najpotrebnejše ne. Kako boš trebil pašnike, zboljševal travnike, gojil gozd, če ti manjka rok, da za silo obdelaš svojo zemljo? Nič ni čuda, če se ljudje ustavljajo vsaki tlaki, ker ne utegnejo.

Zato so pota nepopravljena, neposuta, plotovi v neredu in gmajne vedno bolj zanemarjene. Še za svoje kmet ne zmaguje, kako naj bi to delal.

Pomanjkanje žensk za kmeško delo ima pa, kakor smo že rekli, naravnost strašne posledice. V drugih stanovih je žensk vedno več, na kmetih vedno manj. Od leta 1900. do leta 1910. je narastlo število žensk, ki delajo v tovarnah in obrti sploh od 22'4 do 24 od sto, pri trgovini in v gostilnah ter kavarnah od 10'9 do 12'8, v javnih službah (pošti, telegrafu, šolstvu, železnicah itd.) pa od 9'4 do 13'7 od sto. Ženska beži s kmetov.

Zato pa toliko več trpe kmeške žene in gospodinjje. Ta ne more uiti; drži jo zakon in svete matere dolžnosti, da vztraja.

Ko bi bilo tako, kakor ni, in kakor bi moralo biti, kakor je tudi bilo, preden se je začelo preseljevanje s kmetov, bi morala biti kmeška mati za hišo, gospodinjstvo, vrt in predvsem seveda za otroke. Prva njena dolžnost je materna. Na polje bi jo vodila pot le tupa tam, ko bi utegnila, za nadzorstvo in vodstvo plevic in žanjic, koscev in oračev. Zdaj je vse preobrnjeno. Hlev ji je na glavi in še vse poljsko delo. Kako se more tu brigati za vzgojo otrok, ki nanje pride pri tem vedno manj časa, manj nego za pujsje in teličke? Kako je s kuho, s snago doma? Kje naj se mlade deklice nauče šivanja in sploh domačega gospodinjjskega dela, ko je mati samo dekla brez miru in počitka. Ves svet se je uprl suženjstvu in ga iztrebil; za obrtne delavce je določeno, koliko časa smejo delati; posebne postave so za otroke in ženske v tovarnah. Kmečke žene pa nihče ne vidi. Največja trpinka je med vsemi, ki delajo, prava sužnja, ki nima ne dovolj spanja, ne počitka, ne postrežbe. Delo jo goni od ranega jutra pozno v noč, dokler ne omaga. Strašno žalostno je, kako hira pri tem zdravje naših kmečkih žen in mater, in koliko jih v krepkih letih pobere smrt.

Otroci nimajo prave vzgoje. Po naši sodbi so ravno te razmere, ki v njih trpe kmečke gospodinjje, izpremenile mišljenje našega ljudstva glede na šolo. Danes slišimo neštetokrat: »Vesela sem, da me puste otroci pri miru, ko gredo v šolo«. Šola pa nikoli ne more nadomestiti domače vzgoje. Ima ji biti samo v pomoč in izpopolnitev.

Pa še marsikaj družega? Z bolniki na kmetih, z umobolnimi je vse drugače kakor je bilo. Delo sili in za bolnika ni nikogar, ki bi mu stregel. Zato potiskajo s kmetov vedno več bolnikov v bolnišnice in umobolnih, tudi takih, ki niso nevarni, in ki so jih svojčas imeli doma, v umobolnici. Vsled tega silno rastejo deželni stroški in v teh zavodih vedno zmanjkuje prostora.

Prvo vprašanje kmeškega stanu je danes poselsko in delavsko, kako zaježiti povodenj ljudi s kmetov v mesta in tovarne, ki jo najbolj pospešuje liberalna misel. Naša dežela je na predlog dr. Kreka sklenila ustanoviti posredovalnico za delo. Naj se le kmalu otvori, toda sama ne bo pomagala. Po naši sodbi je tu starostno zavarovanje nujna potreba. Naj pomislijo tisti, kateri se temu še ustavljajo, kaj bo s kmečkim delavstvom, če bi se starostno zavarovanje uvedlo samo za tovarniške delavce, ne pa tudi za kmete. Sila kola lomi. Sila bo tudi tu prepričala kmečke ljudi in jih združila k skupnemu delu, da se uresniči klic: Nazaj na kmete!

Političen pregled

NOVA VOJSKA.

Med Zedinjenimi državami in Mehiko se je začela vojska.

Zedinjene države imajo 90 milijonov ljudi, Mehika pa 15 milijonov. Da bodo

Zedinjene države zmagale, je jasno kakor beli dan, četudi predsednik mehikanske republike, Huerta, grozi, da bo zbral štiri milijone vojakov skupaj in da mora zmagati, četudi bo vojska 25 let trajala.

Cemu se je vojska začela? Zedinjene države pravijo zato, ker ni pustil predsednik republike v primorskem mestu Tampiko zastav amerikanske vojne mornarice pozdraviti. V resnici so pa začeli Amerikanci vojsko zato, da bi si Mehiko podvrgli ali vsaj dobili veliko gospodarskih pravic in ugodnosti od nje.

Amerikanci imajo v Mehiki polno železnic, tovarn, podjetij, trgovin. Zidali so veliko cest in drugih prometnih zvez. Vsega tega pa ne morejo dovolj izrabiti, ako jim Mehikanci ne odpro svojih mej in jim ne znižajo carine na njihove izdelke. Amerikanci bi dobili radi ves gospodarski trg v Mehiki v roke, kamor bi izvažali svoje tovarniške izdelke. Ker ne gre z lepa, hočejo Mehikance k temu prisiliti!

Amerikanci bodo napadli Mehiko od obeh morskih strani, od vzhodne in zahodne. Ob zahodni obali imajo 12 ladij, ob vzhodni pa 38 ladij z 17.860 možmi. Obe vojski bosta prodirali proti glavnemu mestu Mehiko, katerega bosta zavzeli in vojsko končali.

Sovražnosti so se začele preteklo srede z napadom Amerikancev na primorsko mehikansko mesto Verakruc. Amerikanci se namreč zvedeli, da pripeljejo evropske ladje iz Hamburga 15 milijonov patron in 200 brzostrelnih topov za Mehikance v Verakruc. Da to preprečijo, so preje mesto napadli in zavzeli.

Bitka ni trajala več časa kakor nekaj ur, ker so imeli Mehikanci v mestu samo 600 vojakov. Že pri prvih granatah, ki so padle v mesto in razvutile nekaj hiš, so mogli Mehikanci uvideti, da se mesto ne bo moglo držati. Amerikanci so izkrcali nato 5000 vojakov in po kratkih bojih na mestnih ulicah in po hišah so bili Amerikanci gospodarji mesta.

Dosedaj se še ne ve, ali se bo vojska na celo državo raztegnila, ali se bodo Mehikanci preje udali, ker upanje, da bi zmagali, je prazno.

Dom in svet.

Kdo dela za kmeta. Sedanji deželni odbor je izdal za izboljšanje hlevov in svinjakov ter gnojišč in gnojničnih jam od leta 1909. do maja 1913 166.684 kron. Vzrejevalne podpore za teleta se je izplačalo od jeseni 1911 do spomladi 1913 134.852 kron. V letošnjem proračunu znaša potrebščina za plemensko živino 25.000 kron, za premovanje goveje živine in vzrejevalne podpore za teleta 40.000 kron, za hleve in svinjake 50.000 kron. Za izboljšanje travnikov in pašnikov 30.000 kron. Za kmetijsko zadružništvo 60.000 kron. Za manjše podpore za vodnjake 40.000 kron. Dokler je pa imela besedo v deželni upravi liberalna stranka, ni izdala v te koristne gospodarske namene niti enega samega vinarja! To se ne sme nikoli pozabiti, zlasti ne se-

daj, ko skuša liberalna stranka na kmetih zopet nekoliko tal dobiti.

Seja kranjskega deželnega odbora dne 20. aprila. Določijo se posebni prispevki za avtomobile, da nekaj prispevajo za vzdrževanje cest. Deželni odbor si pridrži pravico, da nekatere deželne ceste za avtomobilne vožnje prepove. — Sklene se deželni prispevek za vpeljavo ovčje reje v senožeškem okraju. — Dovolj se deželni prispevek k zgradbi občinske ceste Šmartno—Kostrevnica—Lupinca—Primskovo—Marčidol—Št. Lovrenc. — Dovolj se deželni prispevek za popravo občinske ceste Travnik—Prezid. — Na podlagi cen živine in mesa se napravi na vlado prošnja, da se dovoli živinorejcem prosto klanje živine. — Dovolj se deželni prispevek občini Črni vrh nad Polhovim Gradcem k zgradbi občinske poti.

Duhovniške vesti. Podeljena je župnija Jesenice gospodu Ivanu Prijatelj, kaplanu pri D. M. v Polju. — Umeščena sta bila dne 24. aprila gospoda Anton Skubic, župnik na Jesenicah, na župnijo Ribnica, in Ivan Prijatelj, kaplan pri D. M. v Polju, na župnijo Jesenice.

Bogoslovec umrl. Alojzij Kunstelj, bogoslovec I. letnika, je umrl dne 20. aprila doma v Zagradcu na Dolenjskem. Pobrala ga je jetika v starosti 22 let. R. I. P.!

Odlikovanja. Častne svetinje za 40 letno zvesto službovanje je priznalo deželno predsedstvo: deželnemu šolskemu nadzorniku, dvornemu svetniku, Francetu Levcu; članu cerkvenega pevskega zbora v Gočah, posestniku Ivanu Plevelju; delavcem in delavkam tovarne slamnikov I. Oberwalder & Comp. v Domžalah, in sicer: Jožefu Kepiču, Ivanu Skraberju, Franciški Kokalji in in Mariji Plevelj; cerkovniku Francu Lebarju v Brdu.

Otvoritev belokranjske železnice je določena za sedaj na dan 25. majnika. Blagoslovljenje progē se naj bi izvršilo na kolodvoru v Novem mestu, odtod naj bi šel slavnostni vlak najprej do Semiča in se po poti ustavil v Kandiji, Birčni vari, Uršnih Selih in Rožnem dolu. Iz Semiča naj bi šel vlak naravnost do Rosalnic, od tam nazaj v Metliko, kjer bi bil zajtrk, iz Metlike mimo Dobravic in Gradca do Črnomlja, kjer bo slavnostni banket.

Zadružna zveza v Ljubljani ima dne 4. maja svoj občni zbor v Ljudskem domu.

Cerkvene vesti. Ljubljanska škofija šteje 300 župnij, 30 župnij je praznih. Dalje šteje: 1 vikarijat, dalje 3 samostojne kaplanije, ena je prazna, 17 ekspozitur, med njimi je 6 praznih, 235 kaplanij, 102 so izpraznjene, 30 manjših beneficijev, ki večinoma nimajo lastnega duhovnika. Samostanskih cerkva je 11, podružnic 1000, 230 Marijinih kapelic. Duhovnikov šteje škofija 748, med njimi 135 redovnikov. Usmiljenih bratov je 18, uršulink 169, karmeličank 14, usmiljenk 338, šolskih sester 84, križark 10. Drugovercev šteje škofija: protestantov krog 400, nezedinjenih Grkov okrog 290, judov okrog 145. Poleg tega je okrog 360 uniatov (katolikov grškega obreda).

Za reveže. Vincencijeva družba, ki skrbi na Kranjskem za reveže in zanemarejeno mladino, je tudi leta 1913. mnogo storila za kranjske reveže in otroke. Družba

oskrbuje v Marijanišču v Ljubljani 180 revnih osirotelih otrok, ima v oskrbi 100 dijakov ter vzdržuje 4 otroška dnevna zavetišča z 200 otroki. Podružnic šteje družba 16. Skupno so izdale v podporo siromakov 18.104 K 31 vin. Podpirajmo družbo!

Tržaški škof na poti v Italijo okraden. Tržaški škof dr. Andrej Karlin se je podal pred nekaj dnevi v Rim. Na progi Ankona—Rim je bil okraden. Izginila mu je na postaji Poggio Mirteto njegova mala torbica, katero je imel poleg sebe v kupeju II. razreda in v kateri je imel svoje insignije, dva škofovska križca, prstan, vsoto denarja in nekaj drugih stvari. Škof je kmalu nato zapazil, da mu je bila zamenjana; vzel jo je neki sopotnik, ki je vstopil v Foligno in izstopil na postaji Poggio Mirteto, in pustil svojo v vozu. Osebe, ki so bile obenem v istem kupeju, so trdile, da je to pošten clovek, da ga poznajo in da se prevzvišenemu ni treba bati, da ne bi dobil svojih stvari nazaj. Škof je takoj naznanil v Rimu pristojnim oblastem, a do danes je bilo vse iskanje zastoj. Slutnja, da je bil dotični, sicer elegantno oblečeni »poštenjak«, prebrisan tat, se skoro potrjuje. — V torok je bil prevzvišeni sprejet od sv. Očeta v privatni audienci. Sv. oče je bil o tej nezdolgi že poučen. Ko je prevzvišeni vstopil, ga je sv. Oče smehljaje nagovoril: »Kje imate pa križ? K papežu se pride s križem!« Nato mu je sv. Oče podelil dragocen prstan in krasen križček z verižico, katerega mu je sam nadel okoli vratu. Sv. Oče se je nato dolgo razgovarjal s Prevzvišenim. Sveti Oče je popolnoma zdrav in jako čvrst. S svojim papeškim darom je pa pokazal svojo veliko naklonenost in zauranje do tržaško-koperskega vladike dr. Karlina.

Mladeniški tabor na Šmarjni gori, ki ga sklicuje šentviško okrožje Orlov, se vrši, kakor običajno, tudi letos prvo nedeljo v maju. Nanj vabimo brate Orle iz okolice, člane Marijinih družb in vse poštenomisleče mladence. Pridite, mladenci, da se pogovorimo o svojih težnjah. — Spored je sledeči: Ob 9. uri sv. maša z govorom. Po sv. maši zborovanje na Planici. Nastopijo razpi govorniki. Ob tej priliki se ustanovi podzveza Orlov za Ljubljano in okolico. — Tabor se vrši ob vsakem vremenu. Ob lepem vremenu naj Orli oblečejo krog, ob slabem vremenu navadno obleko! Vsi bližnji odseki z ljubljanske strani naj pridejo, če mogoče, z zastavami in naj se zbere vsaj do 7. ure zjutraj v Št. Vidu nad Ljubljano pred odsekovo telovadnico. Skupen odhod na goro točno ob pol osmi uri. Odseki z gorejske strani naj pridejo naravnost na goro. Tabora se udeleži tudi orlovska godba iz D. M. v Polju. Radi lepše ureditve naj odseki svojo udeležbo sporoče šentviškemu Orlu! — Na zdar!

Poštna zveza med Novim mestom in Krškim. Od 1. maja t. l. se bo vršilo dnevno dvakratno poštno prevažanje med poštnimi uradi Rudolfovo in Krško z avtomobili. Avtomobilni vozovi bodo odhajali iz Rudolfovega ob 6. uri 30 minut zjutraj in ob 6. uri 45 minut popoldne, iz Krškega ob

7. uri 30 minut zjutraj in ob 3. uri 40 minut popoldne in prihajali v Krško ob 8. uri 30 minut zjutraj in ob 8. uri 45 minut zvečer, oziroma v Rudolfovo ob 9. uri 30 minut predpoldne in 5. uri 25 minut popoldne. — Sedanje dnevne dvakratne poštne vožnje med poštними uradi Rudolfovo in Krško se opuste s 30. aprilom.

Važno za konsumna društva. Najvišji sodni dvor je razsodil, da smejo konsumna društva prodajati tudi nečlanom. Koliko kazni, potov in sitnosti so imela nekatera konsumna društva na Kranjskem vsled večnih ovadb, da prodajajo nečlanom. Kljub tej pravici bodo konsumna društva tudi naprej gledala, da je vsak njihov odjemalec tudi njihov član, ker samo tako se pospešuje organizacijska zavest. Važno je pa tudi, da je konsumno društvo samo tedaj deležno davčne olajšave, če prodaja samo članom.

Avstrijski vinarski shod se vrši letos meseca septembra v Gorici. Priredi ga avstrijsko vinorejsko društvo s sedežem na Dunaju, skupno z goriškim deželnim odborom. Shod je namenjen za vse avstrijske kronovine, predvsem za vinorodne.

Ne hodi na tuje. Pišejo nam: Dne 21. aprila popoldne je potovalo kmečko dekle, ki je imelo od izseljevalne agenture ljubljansko karto: Ljubljana-Heb-Hamburg, samo, brez spremljevalnega agenta, brez sopotnikov-izseljencev iz Ljubliane čez Heb-Hamburg v Ameriko. Rekla je, da jo je agent samo odpravil, ker ni drugih, da bi skupaj potovali. (Taka reč se ne sme trpeti.) Dekle je večša le slovenskega jezika in z znanjem tega jezika naj se pelje po dolgi progi v Hamburg. Kje naj se presede v drug vlak, na kateri vlak, kako dolgo mora čakati na tem in onem kolodvoru, o tem ni vedela ničesar. Tako je n. pr. že v Svetni vasi na Koroškem pobasala svoj kovček in že šla ven, da bi se presedla v drug vlak, v vlak, ki je stal na kolodvoru in ki pelje v Borovlje. K sreči smo jo vprašali, kam se pelje in jo na njen odgovor pridržali v vlak. To pa je bilo na mali postaji, na slovenskih tleh, kjer se je še mogla zgovoriti. Kako se je vozila naprej — Bogve? Kdo se je zmenil zanjo, da bi ji pokazal pravo pot, zlasti ko pride čez mejo v Nemčijo? Četudi bi ji kdo hotel dopovedati, saj ga ne bi razumela. Še študiran človek se zmeša v tem vrtincu na kolodvorih, da ne ve ne kdaj, ne kam bi se obrnil. Gotovo zelo neprijetna vožnja. Toda za njo je bila ali je še večja nevarnost. Dekle je namreč zelo lepe zunanosti, ima še precej denarja, poleg tega pa sama, neizkušena. Ali je torej varna pred raznimi pustolovci, zapeljivci deklet in tatovi, katerih se na železnih ne manjka? Velika je tudi nevarnost, da dekle postane žrtev kakega kupčevalca deklet. Kam naj se obrne, če jo okradejo, kar je zelo mogoče. Vozi sama, dva, tri, mogoče še več dni v Hamburg po železnici. Ali je mogoče toliko časa čuvati, paziti na svoje stvari in ne zaspati? Če pa zaspaj, jo tem lažje okradejo. To niso posamezni slučaji. Sprevodnik (konduktor) železnice je rekel, da se take reči od strani ljubljanske izseljeniške agenture vedno dogajajo. Ima gotovo izkušnje. Naj omenim še drug slučaj: Žena, noseča, je šla s štirimi otroci za

možem v Ameriko. Vozila se ni nič manj kakor 28 dni. Skoro neverjetno, a resnično. Z grozo se spominja onih dni, ko se je vozila po morju. Kaj mari agentu, ali pride izseljenec srečno na določen cilj ali ne. Da ima le dnar za list v Ameriko. Ali oblasti nimajo veselja ali nimajo moči, da bi to preprečile? Slovenski izseljenci, ne potujite nikdar sami brez spremstva na tuje in ne verjemite zgovornim besedam agentov, da se tudi brez spremstva na potu doseže namenjeni cilj. Počakajte primerne družbe, in potem šele odpotujte!

Grozen zločin se je izvršil v nedeljo dne 19. t. m. v Novem Kotu, dober streljaj od hrvaške meje. Posestnik Mihelič je šel zjutraj k maši v Prežice, a so ga preko poldneva zadržali sorodniki, tako da ni prišel do noči domov. Ženo je moževa odsotnost skrbela in ga je šla iskat z njegovo 14 let staro sestro. Ko sta prišli nedaleč od doma, sta skočila iz grmovja dva lopova in ju napadla. Zahtevala sta nekaj od žene, bržkone denar, nakar jima je žena odgovorila: »To jaz sama rabim.« Moževa sestra je zbežala ter začela klicati na pomoč, ko je videla, da sta pobila lopova ženo na tla. Hitela je v gostilno, kjer so bili mož in drugi, ter povedala, kaj se je zgodilo. Vsi so hiteli na lice mesta, kjer je našel mož svojo ženo umorjeno, z razbito glavo. Umorjenka je imela usta zamašena s cunjo. Bila je stara kakih 27 let. Zločinca sta pobegnila in ju še niso izsledili. Zločinca sta menda dva Hrvata. Umorjena žena zapuščala tri otročiče in je najmanjši star šele tri mesece.

Išče se boljši upokojenec, ki bi se nastanil v krasnem kraju; če le mogoče duhovnik. Dotičnik bi dobil mnogo ugodnosti. Pojasnila daje »Slovenska Straža« v Ljubljani.

Krojač ali čevljar, ki bi imel veselje tudi do organizacije, dobi v večjem kraju, kjer je velika slovenska naselbina, jako ugodno stališče. Vprašani in ponudbe na »Slovensko Stražo« v Ljubljani.

Čudna smrt. V Preski pri Dobrniču na Dolenjskem si je v ponedeljek dopoldne posestnik Špelič v usta natresel smodnika in ga zažgal. Špelič je eno uro pozneje vsled strašnih ran umrl. Špelič je bil pošten mož, občinski odbornik. Nesrečni mož si je svojčas v Ameriki oko pokvaril, odtakrat mu je nezamorjeni živec pritiskal na možgane, vsled česar je večkrat tožil, kako ga boli v glavi.

Avtomobilska nesreča. Teodor Dreer, sin znanega milijonarja in pivovarnarja Dreerja, se je ubil. Na potu z Dunaja v Trst je vozil z velikansko hitrostjo avtomobil. Pri nekem ovinku na državni cesti pri Gosposvetškem polju je avtomobil vrglo v neko drevo. Teodor Dreer in njegov šofer Merz sta zletela iz avtomobila in obležala. Avtomobil se je večkrat prekucnil. Osební vlak, ki je tedaj vozil iz Št. Vida ob Glini v Celovec mimo kraja nesreče, je nalašč obstal in oba težko ranjena prepeljal v celovško bolnišnico. Teodor Dreer je ponoči v celovški bolnišnici umrl, jako nevaren je tudi šoferjev položaj.

Angleški kralj v Parizu. Dne 21. aprila sta se pripeljala angleški kralj in kraljica na Francosko, in sicer v Pariz. V Parizu so

ju Francozi sprejeli z velikim slavljem in navdušenjem.

Nemška surovina. Odposlanci Kurdov, delavcev na bagdadski železnici, so prišli prosit inženirja, ki je vodil dela, zboljšanja plače. Nemški inženir pa je dal napoditi delavce s pasjimi biči. Ko so se nato začeli zbirati delavci na železniški progi, je pogнал surovi inženir vanje železniški stroj s polnim parom. Devet delavcev je stroj povozil, 43 jih je pa poskakalo v reko ob progi in so vsi utonili. Inženir je zbežal v mesto Alepo k nemškemu konzulu.

Iz siromaka najbogatejši mož v Ameriki. V Zedinjenih državah je umrl dne 4. aprila 80 letni bogataš Friderik Mejerhauser. Prišel je v Ameriko kot 18 leten ubožen mladenič iz okolice mesta Moguncije na Nemškem. Pridobil si je ogromno premoženje, ki se ceni na poldrug tisoč milijonov dolarjev (5 in pol tisoč milijonov kron). Njegova posestva, najlepši gozdovi v Ameriki, obsegajo 40 milijonov akrov, Zapuščala štiri sinove in tri hčere.

Listek

Na vodnjaku.

Srbski spisal Lazare K. Lazarević.
Poslovenil Štefkin.

Konec.

Zvečer so, kakor običajno, sedeli možje za mizo po starosti. Od žensk je bila med njimi samo Radojka. Ženske jedo posebej. Samo dve ali tri strežejo možem.

Ravno je bila Anoka na vrsti.

Dočim sta oni dve nosili jedila na mizo in z mize in natakali vino, je slo-nela Anoka poleg duri in vrtala s pr-stom po nosu.

Ded se je ozrl vanjo; vsi v sobi so utihnili. Radojki je srce začelo biti hitreje. Anoka ni slutila ničesar.

Po večerji so se možje prekrizali in čakali, kdaj da ded znamenje, da vstanejo. Ta je porinil kosec kruha, vilice in žlico na stran in vtaknil nož v nož-nico, potem se je oprl ob komolce, pogledal vse navzoče drugega za drugim, nazadnje mu je pogled obvisel na Anoki.

Anoka je jela postajati polagoma nemirna in roke so ji omahnile. Vzrav-nala se je in hotela iz sobe.

»Počakaj, hči!« je vzkliknil starec nenavadno glasno.

Vsi so osupnili.

Prav tako glasno je nadaljeval: »Ti — — dete moje — tebi se godi krivica v moji hiši. Ljudje ne ravnaajo s teboj tako, kot bi morali.«

Kdo je čul katerikrat, da bi se bila kdaj drznila zagovarjati se naša žena? Tudi Anoka je bila tiho in se prijetla za bedro, da so se ji prsti globoko zagreblji v meso. Z istim jasnim glasom in mirnim obrazom je povzel starina: »In tega jaz ne trpim, dokler bom gibal še

z mezincem! Da bi bil moj dom kate-remu moje dece hiša sužnosti! Čul sem, da te ženske (pokazal je z glavo proti kuhinji) mučijo in ti nagajajo. Toda tukaj sem jaz gospodar!»

Anoka je zapazila v obrazu dedovem nekaj pretečega in vkljub srdu jo je obšlo čustvo kakor strah.

»Vedno kaj iztaknejo na tebi, kar jim ni po volji. In tako bi rade, da bi ti delala in garala mesto njih. Kakor da si prišla iz sirotije v našo hišo!»

Govoril je tako nerodno ljubeznjivo in nežno, da so Anoki začeli vstajati lasje.

»Ali jaz tega ne trpim! Star sem in slab in teko mi je vzdrževati red med toliko ljudmi. In sedaj ne maram več — — —«

Obraz mu je postal trd in usta so se mu tresla. Potem pa je zakričal hripavo in s težavo: »Vam vsem, tudi ti, Radojka, čuj in ti, Blagoja, in vi vsi. — Vam vsem in ženam vašim ukazujem, da v vsem poslušate in ubogate to« — z iztegnjeno desnico je pokazal na Anoko — »in to hočem, da ne prime v hiši za nobeno delo, da si ne omaže nežnih rok. Tudi vina naj ne nataka. In Bog naj ubije tistega, ki se ji ne bo pokoril na mestu ali jo razžalil le z besedico.«

Skočil je pokonci. Ubogi staričina! Veličanstven in vendar smešen in pomilovanja vreden. Tresel se je kot preplašena ptičica, ko je odhajal skozi vrata.

Vsi so se pokrižali in vstali. Molče, v velikem krogu so se ognili Anoke, da se je pač kdo ne dotakne.

Strašna in divja je bila jeza Anokina! Kakor nora je zletela nad ženske v kuhinjo.

»Ali ste čule sedaj, ali ste slišale?«
Ženske, ki ne bi slišale!

»Nocoj mi posteljete pod lipo. Dedovo žimnico hočem imeti, Radojkovo blazino, Blagojevo odejo, in ti, Petrija, ki imaš brata obsojenega na trdnjavo delo, se spravi in spodi kokoši z lipe in celo noč boš čula pri meni. Kdor ne uboga, Bog naj ga ubije! Hej, hej, ali ste me razumeli?«

Res, čestokrat je človek hujši od živali.

Nihče ni črnil besedice. Vsi so trepetali strahu in v ušesih jim je odmevala težka kletva dedova: Bog naj ga ubije!

Arzen je tekel naravnost v skedenj, legel med dvoje snopov in poskusil zaspati. Ali spanec ni odeja, ki si jo človek lahko potegne preko glave.

Tudi Anoka se je spravila spat pod lipo.

Oj, pa zaspati ni bilo tako lahko, kakor si je mislila.

Kar se ji dosedaj ni primerilo še nikoli, čutila se je samo. In vrhu tega brez strehe nad glavo, kakor na razdivljanem konju brez povodcev, brez krmarja na ladji, ki jo preganjajo viharji. V prsih se ji je boril divji srd s prirojenim dobrim srcem in nikogar ni bilo, ki bi jo bil branil in ubranil morečih

misli: Žalostno je danes na svetu, vse narobe — — —

Ali srd ni ponehal.

»Kaj dremlješ, klada, ako ti ukažem, da čuj!« je vpila nad Petrijo. »Ali hočeš, da te ubije Bog?«

× × ×

Polnoči. Mesec je svetil na nebu. Vse je spalo; kmalu se zopet prebudi toplo življenje, Anokino srce pa se polni vedno bolj z nečim mrzlim. Tako ne sme iti dalje — ali kaj storiti? Vrniti se k očetu — kaj naj mu reče? Ded sam je zapovedal vsem, da jo ubogajo! Aj, kako naj gre k očetu?! Noč je potekla počasi in nad planino je sivalo jutro. Vsak čas vziđe solnce in ona, nesrečnica, kaj naj stori? Ali naj kljubuje še dalje — pa kaj naj bo iz tega? Ali se naj spravi z njimi — kako? Se ponižati? Ne, nemogoče!

Misli so se ji zapletale druga v drugo kakor nitke v tkanini, trudnost je zmagovala nad strastjo in ljubeznijo, srdom, lakoto in žejo. Na očeh ji je ležalo težko kakor svinec, ali spanca — od nikoder. Neznosno. Da bi bila vsaj mrtva! Najboljše bi bilo! Raje smrt kakor sužnja!

Spancu ded ni mogel ukazati!

Anoka se je dvignila. Nad seboj je uzrla temno senco Petrijino.

Nekaj se ji je zganilo v prsih, nekaj dozdej čisto nepoznanega: krščanski čut.

»Petrija, hodi spat!«

Petrija ni rekla ničesar. Odložila je pahljačo in se obrnila.

»Petrija!«

Petrija se je zganila in ustavila.

Žensko srce se je omehčalo.

»Anoka, duša! — — —«

»Petrija, sestra!«

Prijela jo je za roke, jo potegnula k sebi, objela in obe sta zajokali.

Vse naokrog je bilo mirno, le poljube je bilo čuti in ihtenje. Anoka je poljubljala, kamor je bilo, Petrija njo na vrat in čelo.

»Petrija, srce moje, umrla bom. Ti, sestra, me pokoplješ. Veliko bosiljke mi priloži. Tudi jabelko nagrizni in ga deni v krsto. Samo ti me ljubiš!«

»Molči, noričica, kdo te ne ljubi? Vsi te imajo radi.«

»Ne, ne, saj vem.«

»Kaj veš, veselje moje, ko dosedaj nisi z nami? Raje umrjem, kakor bi pustila, da ti reče kdo žal besedo!«

In zopet sta se med solzami objeli.

»In ded?«

»Ded, tako mi duše, je star in dober. Pojdi le tako k njemu, kakor si, in videla boš.«

»Dobro, grem. — Z Bogom, srce moje, ako umrem —«

Petrija ji je položila roko na usta. Anoka je prijela roko in si jo ovila okoli vratu.

»Ako umrem, ne spominjaj se me v zlem. In sedaj te prosim, idi!«

»Ne pustim te, dokler sem živa.«

»Ali prosim te, kot se prosi Bog.«

»Kam hočeš?«

»Pusti me, tako dobro mi je pri duši! Pusti me, kakor ti Bog pomoz, pri deci tvoji te prosim, pusti me. Ti ne veš, kako mi je!«

Petrija je odšla v kuhinjo, da od tam pazi, kam pojde Anoka. Pa bilo je še temno, zato ni mogla videti, kako se je Anoka splazila do dedovih vrat in se tamkaj sesedla na prag.

Tudi ded ni vso noč zatísnil očesa. Prvikrat je zapel zunaj petelin, prvi znanilci jutra in življenja so se dramili iz sna. Anoki se petelinji klic, ptičje petje ni zdelo še nikoli tako lepo. Starrec se je dvignil v postelji. Odgrnil je odejo, napravil križ, podtegnil noge in zamišljeno obsedel na ležišču. Petelinji so se oglašali drugi pot. Ded je vstal, da gre na vodnjak. Na pragu je počez ležalo človeško telo.

»Kdo si, Bože?«

»Jaz sem, dedko, Anoka. Umreti hočem. Odpusti mi, ako moreš.«

Starec je omahnil in trepetaje govoril: »Dete, zoper Boga grešiš! Pogled te lase. Niti jagnje nima belejše volne!«

Anoka je zgrabila konec suknje, ki jo je ogrnil starc čez pleča, in ga poljubila: »Strašno sem se pregrešila nad teboj, vso hišo sem ti spravila v nered. Odpusti, ako ti je draga vera v Boga!«

Kaj lažjega, kot ganiti starca. Oči so se mu zarosile. Z obema rokama je prijel Anoko za glavo, pa jo poljubil: »Pojdi noter!«

Šla je za njim v izbo.

»Sedi!«

Sedla je na klop pokraj postelje.

»Tu-le, ruži grah.«

Storila je tako. Zadovoljno je gledal starc, kako je Anoka luščila grah. Oba sta molčala, rekla nista besede, samo srca so govorila in zunaj se je danilo.

»Tako, sedaj hodi z mano!«

Šla sta v hlev in položila je, kakor ji je velel, vsem konjem krme. Nič se ni bala, celo Blagojevega rjavca ne, ki je navadno besno tolkel okoli sebe.

»Pojdiva dalje.«

Vodil jo je do svinjakov. Devet buč je zdrobila in jih vrgla živalim. Ljudje v hiši so se budili, vstajali in boječe ter široko razprtih oči gledali za onima, skrbno se skrivaje, da jih ne bi zapazila. Arzen je bil tako iznenaden, da je splezal na oreh in ondi skrit med vejami strmel nad tem nezasišanim ču-
dežem.

Ded malo da ni poskakoval radosti.

»Naprej, k vodnjaku!«

Tudi tja mu je sledila potrpežljivo kakor jagnje.

»Zajemi!«

Anoka je potegnula čebrico iz vodnjaka.

»Vlij!«

Anoka je vzela bučo in vlivala toliko časa, da si je ded umil glavo in obraz.

»Obriši me!«

Anoka je razgrnila ruto in ga obrisala. Ni se težko obrisati, ako si moker in ako imaš kaj vzeti v roko, ali star-

čeve oči so bile slabe in solzile so se neprestano.

Zagledal je ljudi na dvorišču.

»Hej, pridite semkaj. deca, zakaj se ne, umijete? Glejte, Anoka vas čaka z vodo.«

Otročji ponos mu je seval z obraza. Vsem, vsem je hotela dati vode. Ali da bi zaprosila koga: »Daj, postreži tudi meni!« ne, tega ne. Ne vem, kaj bi se moralo zgoditi. Možje in ženske so stopile k vodnjaku. In kakor da je visoka dama, se ji je sleherni, potem, ko se je umil, zahvalil.

Arzenu se je zjasnilo v glavi. Spustil se je z oreha in se nameril proti vodnjaku, se sklonil, pa nastavlil roke: »Daj!«

Anoka je vlivala, Arzen je bil v sedmih nebesih.

»Ali kako vlivaš? Vse po srajci!«

»Nič ne de, nič ne de!« Z levico mu je zavihala rokave, z desnico nagibala posodo.

»Dolgo ti življenje!«

Petrinja je tekala od svakinje do svakinje in jim vsa v solzah nekaj šepetala, kazala z rokami in se trkala na prsi.

Ded se je vrnil v izbo, odprl skrinjo in vzel iz nje ovratnico iz orljih tolarjev. Zavil jo je v rutico, skrnil v nedrje in odšel zopet na dvor.

Vsi so se umili in vsem je Anoka postregla z vodo. Na vseh obrazih je bilo nekaj svečanega in kakor ob stvarjenju glas božji nad vodami jim je šumelo v ušesih.

Ded se je dobrodušno-resno oziral po okoli stoječih. Ubogi, dobri staričina.

»In njej ne bo nihče pomagal?«

Vse je drvelo k čebriči.

»Ne,« je vzkliknil ded. »Anoka poslužim jaz. Pojdi, dete, umij se!«

Kdo bi znal povedati, kaj se je tedaj bolj treslo, njegova roka ali Anokino srce?

Otrl jo je s svojo ruto in ji obesil ovratnico za vrat.

»Za vedno je tvoja! — Ali pravim vam, pazite, kaj sem vam rekel sinoči: Kdor ji kaj prizadene, naj ga ubije Bog!«

• • •

Ljudje! Res je, da se tudi nebo včasih nasmeje in se raduje. Revni človek vidi to, razprostre roke, začuti, kako ga nekaj peče na levi strani v prsih in duša zahrepeni kakor neviden vonj kadila proti nebu. Da, Boga mi!

Gorenjske novice

g Iz brdske okolice. Na Prevojah je zadnjega sušca umrla »Štefankovka«, drugi dan pa še mož njen. Tako sta torej oba naenkrat ležala na mrtvaškem odru. Otroci so še vsi majhni! — Nov gostilničar je prišel v Lukovico. Peregrin Capuder je naš človek. Na razpolago so tudi katoliški

časopisi. — Na Brdu bo katoliško izobraževalno društvo na Peregrinovo nedeljo, to je dne 3. maja, priredilo igro: »Garcija Moreno«. — Dva mlinarja v Kmpoljah sta se nekaj skregala in prvi je vrgel drugega. Ta pa jezno plane pokonci in ga suno z nožem v prsa, da je bil takoj mrtev. Zgodilo se je to dne 23. aprila zvečer.

g Brezje. Prihodno nedeljo dne 3. majnika, bo naš presv. gospod knezoškof blagoslovil nove orgle v romarski cerkvi Marije Pomočnice na Brezjah. Ob 10. uri bo pridiga, nato blagoslov orgel in pontifikalna sveta maša.

g Cerklje na Gorenjskem. Tukajšnja dekliska Marijina družba priredi v nedeljo, dne 3. maja, ob 3. uri popoldne ob priliki desetletnice preč. gospoda župnika Fran Dolinarjevo igro »Skrivnostna zaroka« s petjem in deklamacijo.

g Živinorejska zadruga na Homcu opozarja živinorejce, ki nameravajo svojo živino dati na Križko planino v pašo, da jo sedaj pasejo doma, da se živina giblje na prostem ter da se priučijo paše. Kdor nima doma pašnikov, naj da živino na združni pašnik v Šmarco. Plača se dnevno 20 h od glave. Priženite čimprej!

g Iz Kranjske Gore. Pri nas imamo zdravnika dr. Tičarja, ki je zelo mogočen gospod. Osvetliti hočemo njegovo delovanje kot občinski odbornik v Kranjski Gori in to zaradi tega, ker je le njegovi oblastnosti pripisati, da se ne upajo odborniki potrditi sedanjemu županu Petermanu popolnoma pravilnega računa. Račun je gotovo pravilen, ker ga je odobril in v najlepšem redu našel sam deželni revizor. Gospod doktor! Vi govorite o nepravilnosti računa! Kakšni so bili pa Vaši računi? Imamo v rokah pismo tukajšnjega c. kr. notarijata, ki se glasi tako-le: »Spoštovani gospod Alojzij Peterman, župan v Kranjski Gori! Vljudno Vam sporočam, da je gospod dr. J. Tičar, zdravnik v Kranjski Gori, v moji pisarni založil znesek po 300 K v svrhu pokritja primanjkljaja v premoženju občine Kranjske Gore, ki je nastal baje vsled računskih pogreškov za časa županovanja g. dr. Tičarja. To vsoto Vam bom jutri, to je v soboto (dne 7. marca 1914) izročil. Spoštovanjem Karol Klander.« — Vprašamo Vas, gospod doktor, ali ste ta denar povrnili prostovoljno nazaj, ali Vas je k temu prisilila deželna revizija? In kako je to, da se šele po treh letih spomnite na celih 300 kron? Kakšen gospodar pa ste? Če so bili računi napačni, saj blagajna bi morala biti pravilna in Vam pokazati, da so računi napačni. Kje ste pa hranili denar? Naj bo tako ali drugače, zadeva kaže, da ste slab gospodar. Zato je od Vas vsaj nekoliko nepredvidno, če očitata sedanjemu županu nerednost samo zaradi tega, ker je ta poslednji plačal in vpisal neko malenkost par tednov po novem letu, mesto koncem starega leta. Li ne veste, da se računi zaključujejo z 31. decembrom? Vam, gosp. doktor, odrekamo vsako pravico govoriti o kakšnem dobrem gospodarstvu tudi že zaradi Vaše tožbe z Lahinjo v Srednjem Vrhu. Kako lepo se bere, da je občina plačala temu doktorju 670 K, drugemu 500 K, pričnine 168 K 60 vin.! Gospod doktor! Če je bila stvar od početka izgubljena, zakaj ste

pravdo pričeli? Če je bila pa stvar pravična, kako pa, da celo trije doktorji pravde niste dobili proti neuki kmetici Neži Lavtižar? Po tem pa o slabem gospodarstvu v občini lepo tiho bodite! Kako slab računar je dr. Tičar, se razvidi še iz sledečega: V »Slovenskem Narodu« trdi, da je dobil župan Peterman ob prevzetju 1863 kron; res pa je, da je dobil samo 1088 K 27 vin., kar se dokaže z uradnimi številkami. Potem trdi, da je župan Peterman prejel 300 odstotkov plače več kakor dr. Tičar. Res pa je, da so dobivali celo vrsto let letno odškodnino 360 K vsi župani in med njimi tudi dr. Tičar in Peterman, kakor spričuje blagajniški dnevnik. Kje je tedaj onih 300 odstotkov več, katere dobi sedanji župan Peterman več od dr. Tičarja? Potem pravi, da je sedanji župan Peterman leta 1910. kot odbornik potrdil njegove račune. Res pa je, da odborniki Peterman, Pintar in Oman niso podpisali računov župana dr. Tičarja ter celo dali na zapisnik, da nečje nositi za take račune nobene odgovornosti. Žalibog niso mogli s tem ničesar doseči, ker je imel dr. Tičar večino odbornikov za seboj, kakor jih ima še danes. Dalje ni res, da je prejel Peterman 700 kron za popravo potov in jih obdržal v blagajni. Res pa je, da se je ves ta denar porabil v ta namen, seveda ne samo za popravo poti proti Pišnici do dr. Tičarjevega doma na Vršču, ampak za popravo tudi drugih občinskih potov in mostov. Porabilo se je celo 828 kron 52 vin., torej še več, kakor je dobil župan od okrajnega cestnega odbora. Dr. Tičar je tič, ampak mi smo tudi.

g Sv. Ana pod Ljubelom. Velika nesreča se je pripetila pretekli teden pri nas. Pri trebljenju se je po nesreči zažgal gozd. Vaščani so o pravem času pogasili ogenj. 66 let stara Ivana Krvar (Tominka) je našla smrt v ognju. Pogrešali so jo od torka. V petek jo je našel eden tržiških orožnikov mrtvo, vso opečeno slonečo med dvema drevesoma. Najbrž jo je omamili plamen in potem popolnoma obžgal. — Do konca majnika je razpisana učiteljska služba pri Sv. Ani.

g Iz Radovljice. Imeli smo vojaški nabor za fante-nabornike iz vseh občin radovljiškega glavarstva. K naboru je prišlo čez 500 fantov in potrjenih je bilo iz celega glavarstva 128 fantov. Izgredov in pretepotov ni bilo, večina fantov se je dostojno obnašala. Tudi toliko pijanih fantov ni bilo kakor pretečena leta, gotovo dobro znamenje za abstinenco. Pijan fant je res prava sramota za župana in za celo občino in škoduje njenemu ugledu. Da bi te vrste fanti le kmalu izginili iz lepe Gbrenjske! Vsa čast pa treznim in olikanim fantom, ki nikoli, tudi ob času nabora, z pijanostjo in surovostjo ne omadežujejo svojega imena!

g Tržiške novice. Železniški vlak bo menda hitreje vozil. Upravni svet je sklenil to priporočati pri železniškem ministru na Dunaju. — Dne 16. majnika bo v našem trgu premovanje goveje živine. Opozarjamo vse živinorejce našega okoliša na to premovanje. Treba bo skrbeti za izboljšanje govedoreje. S tem premovanjem želi deželni odbor vzbuditi večje zanimanje za živinorejo.

Dolenjske novice

d Boštanjski dopisnik »Slovenskega Doma« z dne 18. t. m. psuje »Domoljuba« z lažljivo m. Vprašamo vse boštanske liberalce, če in kdaj so bile nakopičene večje laži, kakor lansko leto v »Slovenskem Domu« v dveh donisih Boštanja. Tako je na primer tam dopisnik klobasal o nekem Lojzetu, ki je ud Marijine družbe in tretjerednik, ki je najstrastnejši klerikalen agitator, pa je moral »zibiko« kupiti. Vsi Boštanjci so pa prav dobro vedeli, da je ta Lojze Drmljčev Lojze, ki je pa l i b e r a l n i general. Torej naj »Domov« dopisnik naslov lažljuba prihrani za svoj »Slovenski Dom«. — Kar zadeva povišanje doklad, povemo »Domovemu« dopisniku, da bi res moral eksekutor rubiti kmete, ko bi se deželna naklada zvišala samo na zemljiški davek. In to so zahtevali l i b e r a l n i poslanci. Naši poslanci so pa znatnejše obdavnili bogatejše in po možnosti varovali malega kmeta. — Dopisnik se tudi huduje nad župnikom, ker ne mara imenovati za cerkvene ključarje liberalcev in naročnikov »Sloven. Doma«. Kako se pa strinja častna cerkvena služba in pa proficerkveno mišljenje? — Popraviti moramo s t a v e v e napake v »Domoljubovem« dopisu z dne 9. t. m. Občinska naklada je na m e s o i n v i n o, ne na mleko in vino. Popolno je zmešal s t a v e c nadaljnji odstavek, ki je bistven. Glasiti se mora tako: Našim liberalcem je prav, da se na t e način zniža občinska naklada na z e m l j i š k i d a v e k. Ni jim pa prav, da je S. L. S. na ta način postopala pri deželnih nakladah.

d Iz Hinje. Zadnjič smo poročali, da s 1. aprilom dobimo v Hinje nov poštni urad. Rekli so, da bo pošta vozila iz Dobrepolja ljudi iz pisma. Toda še sedaj ni nič in tudi najbrž ne bo. Vse je zopet utihnilo. Mnogo potnikov je vprašalo zadnje dni v Dobrepolju, kje je voz hinjske pošte. Dobrepoljčanje so pa prav začudeno gledali in rekli, da nič ne vedo, da bi iz Dobrepolja vozila v Hinje pošta. Mene so tako gledali in mislili, da ne mi ob belem dnevu sanja, ko sem jih vprašal. Mislim sem, da se bom s pošto peljal v Hinje, toda iti sem moral peš. Res, Hinjčanje se postavimo. Poštni nabiralnik imamo p. ibit na neki stari drvarnici, pošta pa je sedaj v šolski kuhinji. Ker pa je kuharica zelo nejevoljna na njo in ji je na poti, jo nameravamo sedaj dati v nekdanjo zajčjo »štalo«. Prej je bilo slabo, ko je bila poštarica, sedaj je pa še slabše, ko je poštar. Dobro bi bilo, da bi poštna uprava malo poskrbela. Pošto pa prenašajo v Hinje v košu štirikrat na teden, kakor mačke!

d Kostanjevica. V zadnji občinski seji je župan poročal odboru o zadevi bivšega tajnika Grloviča, ki je skozi več let brez vednosti odbora jemal mesečno previsoko plačo. Odbor je seveda enoglasno pritržil predlogu, naj se župan pooblasti, da se krivično prisvojena vsota, kolikor je še mogoče, iztirja. To pa Grloviču očitvidno ni bilo po volji. Še isti dan je na javni cesti

kričal, da bo tožil odbor radi žaljenja časti. Teга sicer ni storil, pač pa se je spravlil nad župana, proti kateremu je vložil pottom novomeskega doktorja tožbo, menda tudi radi žaljenja časti. G. Grlovič je najbrž mnenja, da bi moral župan prej njega za dovoljenje prositi, preden bi se smel potegniti za pravice in koristi občine. Če pa meni s takim postopanjem preprečiti iztirjatev, se moti. Vsi občani morejo le z veseljem pozdraviti županov predlog, da se zadeva natančno preišče in tako z lučjo posveti v skrivnostne tmine popravljenih števil in iztrganih listov. Postopanje Grloviča nam še najbolj jasno odkriva nečuvno strahovlado, ki je vladala v občinskem uradu za časa liberalnega gospodovanja. Kdo bi si upal ugovarjati liberalnim močotcem, ki so vsak ugovor smatrali kot uradno žalitev in pretili s tožbo. Le tako je bilo mogoče, da je tako gorostasna krivica toliko časa mogla ostati prikrita. Upamo, da bo ta zadeva še marsikomu, ki je doslej slepo verjel liberalni poštenosti, odprla oči. Da se liberalna mora ne bo nikdar več vlegla na našo občino in da njeni dolgi prsti ne bodo več dosegli tuje lastnine, za to bodo poskrbeli volilci pri bodočih volitvah. Sokolu Grloviču pa svetujemo, naj si omisli knjigo »Urbanus«, ker njenega pouka še zelo potrebuje.

d Mirna peč. V četrtek popoldne ob 1. uri je pričelo goreti v gozdu blizu Ivanje vasi pri Mirni peči; zažgali so otroci s cigaretami, ko so šli iz šole. Ker je bil gozd precej zarašen, je bila nevarnost zelo velika, da se bo ogenj razširil. V začetku sploh ni bilo upanja, da bo mogoče pogasiti, šele pozneje, ko je prišlo veliko ljudi na pomoč, so pogasili. Požarna bramba je bila z vsemi pripravami takoj na licu mesta, vendar zastoj, ker je bil ogenj preveč oddaljen od vode. Pogorelo je po mnenju ljudi okrog 6 johov hoste. Zadnji ogenj v grlu smo pa pogasili pri g. Patetu, ki nam je radevolje odprl svojo klet, ker je sv. Florijan stegnil svojo roko čez njegovo hišo in jo obvaroval večje nesreče.

d Iz Ribnice. 16. t. m. je bil za Ribnico slovesen dan. Pribajal je k nam novi župnik in dekan preč. gosp. Anton Skubic. Pričakovala ga je skoro cela fara. Do Grosuplja so mu šli naproti zastopniki vseh občin ribniške fare z g. poslancem Lovšinom na čelu. Na postaji so ga pozdravili zbrani občinski odborniki Ribniške doline, na čelu ribniški župan in farna duhovščina s sosednimi župniki kakor tudi mnogi drugi odličnjaki. Trg Ribnica je bil ves v zastavah. Ob vhodu v trg je stal veličasten slavolok, ki ga je postavila občina Ribnica kot pozdrav svojemu dušnemu pastirju. Od tega slovloka pa do cerkvenih vrat so napravila špalir društva, šolski otroci in Marijina družba. — Pozdravili so ga naši Orli, Dekliška zveza v narodni noši, požarne brambe iz Jurjevice in Sušja, nadalje deska in dekliška šola kakor tudi Marijina družba, Dekliška zveza, Marijina družba in šolska mladež so mu poklonili tudi lepe šopke. — Kakor je bil lepo okrašen trg pred cerkvijo, vendar je ta dan farna cerkev sv. Štefana daleč prekašala ves zunanji sijaj. Mo-

gočni venci in drugi njen okras je kazal, kako vesela sprejema svojega novega gospodarja. Na belo nedeljo se je nato vršila slovesna instalacija. Prišel je presvetli knezoškof opraviti cerkveno opravilo. Z radostjo v srcu so obljubljali ribniški farani po nagovoru presvetlega knezoškofa zvestobo novemu gospodu župniku in dekanu. Posebna deputacija iz ribniških občinskih odbornikov vseh občin se je ob tej priliki zahvalila presvetl. gosp. knezoškofu za njegovo veliko naklonjenost ribniški župniji, ki je ustregel splošni želji faranov, da postane župnik ribniške župnije g. Skubic. — Pripominjamo, da se je priredil 16. t. m. ob dohodu g. Skubica zvečer novemu župniku in dekanu na čast mirozov. Pevci pod vodstvom g. Sicherla so mu zapeli kot podoknico nekaj lepih pesmi. — Še nekaj moramo omeniti! Ribniška požarna bramba se je tudi to pot izkazala kot »veliko prijateljico« Cerkve — k sprejemu je ni bilo, kakor tudi ne k procesiji na Veliko soboto. — Gospodinj-ski tečaj se je zaključil 23. t. m. z javno skušnjo gojenk in razstavo narejenih kosov perila, obleke, nekaj peciva itd. Pri skušnji je bil zastopnik deželnega odbora dr. Pogačnik. Kot zastopnik deželne vlade je bil navzoč okrajni glavar gosp. I. Merk. Udeležili so se tudi naš novi dekan g. A. Skubic, vodja g. M. Tomšič, deželna poslanca gg. Škuij in Lovšin ter zastopnik krajnega šolskega sveta. Razstava je pokazala, koliko so se dekleta naučila sivanja — razstavljenih je bilo 240 kosov perila in obleke. Dekleta so si v kratkem času nabavile vednosti, ki jim bodo v gospodinjstvu in v življenju veliko koristile. Teh bi si ne mogle nikoli pridobiti brez gospodinjkega tečaja. Računstvo v gospodinjskem tečaju je brezplačno prostovoljno poučeval naš šolski vodja gosp. Milar Tomšič. Redki slučaj!

d Št. Lovrenc. Cebelne pajne, še prav dobro ohranjene, proda Franc Omšen na Korenitki pri Veliki Loki. Ima jih čez 100 komadov.

d Škocijan pri Mokronogu. Pri penzioniranemu žandarju Jeniču je iskala komisija z upniki dne 21. maja denar. Jenič je poprodal, kar je mogel, in denar iz strahu pred rubežnijo skrnil. Jeniču so brskali predale ravno isti dan, ko sta morala gg. kaplana na njegovo ovadbo po nepotrebnem k sodišču, češ da sta sklicala shod, ker se je ob njunem posetu pri Rženu nabralo nekaj ljudi. Zdaj, ko bo prodano gospodarju Jeniču škocijansko gospodarstvo, ga lahko nasvetujejo njegovi liberalni tovariši za gospodarja čez deželo Kranjsko.

d Iz Šmarije pod Ljubljano. Pretekli četrtek je umrl v ljubljanski deželni bolnišnici Franc Zeleznikar iz Ganič v najlepši fantovski dobi, star šele 28 let. Šel je v Ameriko, misleč, da si prisluži lepe denarce, namesto tega dobi v ameriških tovarnah neprizanesljivo jetiko. Nato je šel proti domu, a preden je prišel domov, je moral ostati v ljubljanski bolnišnici. Pokopali so ga na domačem šmarskem pokopališču; pokojnika so spremljali in nosili gasilci, ker je bil rajnik vnet član gasilnega društva. Tako je zopet požrta ta nesrečna

Amerika enega mladega fanta. Ljudje božji, dajte si dopovedati in ne hodite v ameriške tovarne si služiti nalezljivo sušico. Saj zglede imate menda dovolj v domači fari! Poglejte malo nazaj in boste videli, koliko jih je že šlo pod zemljo ravno zaradi Amerike. Torej nikar v Ameriko, domača gruda ima dovolj zakladov še za domače ljudi. — Kranjska hranilnica in posojilnica je podarila prostovoljnemu gasilnemu društvu v Šmariju 200 K, za katere ji na tem mestu izrekamo najsrčnejšo zahvalo. — Prihodnjo nedeljo, dne 3. maja, pride iz deželne kmetijske šole predavat o živinoreji gospod ravnatelj Rohrman. Udeležite se predavanja v obilnem številu, gospodarji in gospodinje. Ravno tako ne bo škodovalo fantom.

d Šmarjeta. To, kar je bilo zadnjič od nas v »Domoljubu« pisano, je bilo ljudem res treba povedati. Le to moramo popraviti, da ni res, da bodo krčmarji v šmarješki fari plačevali 12 vin. doklade; res je, da bodo plačevali vseh doklad le dobrih 10 vin., ker so občinske doklade odpadle. Poglejte torej, kako debelo naši liberalci in njih nad vse vredni sobratje v škocijano lažejo! To so res pravi lažnjivi klukci! Poslušajte, kaj pišejo v svojih liberalnih časopisih o lepi šmarješki fari! Meseca aprila so pisali, »da šmarječani še trave vredni niso, da bi jih moral poslati že v hosto resje in osat pomuliti«. Ali slišite, kakšni prijatelji poštenega ljudstva so ti liberalci? Mar morete od njih kaj dobrega pričakovati? Kako neki? Saj so poročali med svet, da so celo za glavnega liberalca v naši fari, katerega sami imenujejo »80 let starega moža, ki je trden, neomajen naprednjak«, mokronoški naprednjaki zbrali 20 K, da je mogel plačati kazen, ko je bil obsojen radi Johance! O nekem drugem, ki ima vse lastnosti pravega liberalca, se pripoveduje, da poletu največ živi ob sadju, da po hišah hodi, da dobi jesti — njegov oče pa je hudo liberalen kmet. Od liberalcev zastoj upate pomoči; imajo dosti opraviti, če hočejo zase in za svoje skrbeti! Pri miru jih pustimo! Naj le hodijo v škocijan, mağari četudi vsak dan, tolažit svojo užaljeno čast, ker v fari nimajo nič »kredita«; naj le hodijo tja v tisto lepo, svetovnoznano liberalno družbo, pa naj se s skupnimi močmi norčujejo iz šmarješkega ljudstva, pa naj zabavljajo in hujskajo zoper tukajšnje duhovnike, kakor se jim ljubi! Mi jim privoščimo to neumno veselje! Mi ostanemo kakor smo bili! V ljubezni, edinosti in zastopnosti z obema gospodoma ostanemo mirni krščanski šmarječani!

d Šmartno pri Litiji. V oklicu glede mladeniškega tabora na Sveti gori v zadnji številki »Domoljuba« je v toliko izpopolniti, da je shod kot tak pač namenjen v prvi vrsti mladeničem, vendar so pa tudi dobro došli možje, ki se zanimajo za mladeniško organizacijo. Čuje se namreč, da nekaterim možem ni po volji, da bi bili izključeni, kar je zanje dobro znamenje. Sedaj pa velja: »V hribih se dela dan, v hribih žari — bratje le ven na plan, na vrh planin!« — Podružnica »Slovenske Straže« opozarja, da prodaja njen blagajnik E. Drčar razglednice in kolke v korist obme-

nim Slovincem. Priporoča tudi vsem zavednim rojakom, naj zahtevajo po prodajalnah razno blago, zlasti žveplenke in cikorijo v korist obmejnim Slovincem. — Igra »Mala pevka« se bo na splošno željo ponovila v nedeljo, dne 3. majnika, ob 3. uri popoldne. Ker je igra res nekaj izrednega, je pričakovati nič manjše udeležbe kot zadnjič, tem bolj, ker do jeseni ne bo več nobene igre. — Čebeloreja, je iz več vzrokov zadnja leta močno opešala, je jela zopet rasti. To nam dokazuje zares lepi in po najnovejših načrtih napravljeni umetni čebelnjak g. krojaškega mojstra Bernika na Bregu. Potrudili naj bi se tudi drugi čebelorejci, da se s skupnim delom povzdigne ne malo važna in lepa panoga našega kmetijstva. V tem oziru je pripravljena tudi kmetijska podružnica iti vsakomur na roko. — Našim vinorejcem priporočamo v naročbo »Dolenjske Novice«, ki prinašajo med drugimi spisi marsikatero tudi iz živinorejstva. Oni pa, ki mislijo naročiti kaj galice, naj to store nemudoma pri kmetijski podružnici. — Čuje se, da je vlada dovolila nekaj tisočakov podpore občinam, ki so zadnja leta trpele vsled neurja. — C. kr. kmetijska družba je naklonila tukajšnji podružnici za napravo nove drevesnice podporo 500 K. Kmetijska podružnica je kupila letos za svoje člane en trier, pet gnojnih sesalk, en okopalnik in en razruševalec, tako da je sedaj podružnica z orodjem precej dobro preskrbljena. Kakor je poročal »Slovenec« se je dovolila deželna podpora za cesto čez Priskovo. Pri gradnji te ceste se bo treba vsekako ozirati na lastnike gozdov po dolini. S to cesto bodo enkrat izpolnjene tolikoletne želje hribovskega prebivalstva. — Na lovu na divje peteline se je mudil te dni v poljskih hribih vojvoda meklenburški. — Cesta proti Javorju je več kot do polovice zgrajena.

d Trebelno. Tukaj je umrl Jožef Cveta n. Bil je dober in pošten mož; več let je bil cerkveni ključar na Trebelnem. Dosegel je lepo starost 90 let. Bil je celo življenje vedno čil in čvrst.

d Žužemberk. Tatovi se oglašajo po doljnem koncu naše fave. Znabiti so si izbrali tako »delo« nekateri delavci, ki so jih odslovili od dela pri belokranjski železnici, ki bo že pravkar otvorjena. Enega uzmoviča so menda dobili v osebi ubežnika iz ljubljanske prisilne delavnice. — Zadnji »jurjev« semenj ni kazal živahnega vrvenja, kakor ga je bilo opazovati ob drugih semnjih dneh. Kupčija je šla slabo, posebno še goveja živina ni imela nobene cene. Krivi temu so seveda — liberalci so to laž raztrosili — klerikalni poslanci, ki so odprli državne meje tuji živini in tako domače sedaj ni mogoče spraviti v denar. A ljudje, ki berejo »Domoljub«, vedo: ravno poslanci S. L. S. skrbje za kmeta in se posebno upirajo temu, da bi se državne meje odprle. — Čuje se, da je prepovedal deželni odbor avtomobilno vožnjo po deželni cesti, ki pelje iz Zatičine proti Žužemberku. »Prav,« pravijo pametni možje. »Tudi na želje kmetov naj se ozira dežela.« — Začele so se predpriprave za bližajočo se volitev novega poslanca v deželni zbor. Liberalci imajo že kandidata, oziroma, sedaj v dobi naprednjaštva, kandidatino v

osebi »Pilče Johance«. Dvakrat se je že v zadnjem času »producirala« in »razvijala svoj program«. Prvič je na Belo nedeljo v neki gostilni na »oni strani« pri plesu tako razvnela s svojimi načrti kri mladih »somišljenikov«, da je slednjič pametni gostilničar izgnal vse vkup iz hiše na cesto. Potem so pa zalesketali noži in »posvetili« enemu junaku tako, da je obležal ravno pred orožniško postajo v mlaki krvi. Zadnjič, na semanji dan, je pa vodila zborovanje ponoči in, kakor se kaže, precej živahno. Še opolnoči je hodila okrog vsa krvava, v eni roki luč, v drugi nož. Junakinja je namreč od dežele plačana občinska babica, in najbrž ji ne bodo pustili toliko »služb«, zlasti še, ker je pričakovati, da bodo napravile poklicane oblasti, ki jih je občinski odbor že parkrat soglasno naprosil za to, konec njenim škandalom.

d Dobrnič. Omračil se je um Janezu Smolič, vulgo Lovrenc iz Preske, ki se je dne 20. t. m. nesrečno končal. Zavil je smodnik v papir, ga vtaknil v usta in zažgal z vžigalno vrstico, nakar je čez 1 uro v hudih bolečinah umrl. Rajnki je bil vrl možak, pristaš S. L. S., večletni občinski odbornik, zvest naročnik »Domoljuba«. Bodi mu Bog milostljiv! — V nedeljo, dne 26. t. m. je predaval gospod kulturni tehnik iz Ljubljane o napravi kapnic, vzornih hlevih in svinjakih ter gnojnih jamah, da kmetje lahko sami delajo s cementom v hlevu in kapnicah, ker so zidarji dragi in tudi dobiti jih ni. Deželni odbor je dal brezplačno cement, za katerega je pri nas veliko zanimanja. Prav. Deželnemu odboru lepa hvala. — Na Belo nedeljo je priredilo Slovensko katoliško izobraževalno društvo velezanimivo igro »Jurij Kozjak«, slovenski janičar. Igra je jako zanimiva v prvi vrsti zato, ker se je to godilo na Kozjeku v naši fari, drugič pa, ker je slovenska zgodovina. Igra je last našega društva, če jo hočejo tudi druga društva igrati, morajo naše društvo prositi za dovoljenje in plačati odškodnino. — V nedeljo, dne 3. maja priredi naše društvo zopet igro »Trije tički«, in sicer za društvene člane in članice brezplačno, za druge goste sedeži: 40 h, stojišče 20 h, za otroke 10 h.

d Na Zaplazu je tretjo nedeljo po Veliki noči, ko se obhaja praznik varstva sv. Jožefa, ob 10. slovesna služba božja. Letos bo v tej božjepotni cerkvi postavljen veliki altar, katerega izdeluje podobar Pavlin v Radovljici.

Notranjske novice

VOLILNI BOJ NA NOTRANJSKEM.

Iz Vipave.

Dobro nam je še v spominu krasno uspeli shod v Vipavi. Dr. Pogačnik je s svojim možatim nastopom in temeljitim govorom o temeljnih načelih naše stranke napravil na nas najboljši vtis.

Kar so imeli liberalci čez našo stranko, je prinesel na papirju zapisano umni gospodar Žanče Lekanov. Pošteno ga je zdelal dr. Pegan v veliko veselje vseh zborovalcev.

Naše ljudstvo ne mara za liberalca, pa naj pride še v tako elegantni obleki na oder. Gospod Habe iz Goč je na shodu lepo povedal. Če bi celo dr. Žitnik, ki je bil tako priljubljen, krenil na liberalno pot, niti enega našega glasu bi ne dobil.

Srečno je pobijal liberalne laži o deželni nakladi naš deželni poslanec Miro Perharc.

Kmečki zvezi pa je bilo naročeno, naj posreduje, da se naj vsaj zniža, če ne odpravi naklada na delavsko vino. Na tak način bomo marsikaj dosegli — vsaj imamo gospodarsko in politično organizacijo in po teh organizacijah lahko dosežemo od svojih poslancev, kar se da doseči, ne pa z zabavljanjem in kričanjem po oštarijah, kakor delajo liberalci.

Po liberalnih listih se že hvali in ponuja neodvisen kandidat notranjskih kmetov Pene Lavrenčič.

Oglejmo si tega moža od blizu.

Pepe Lavrenčič je postojnski župan in že precej časa občinski odbornik; sedaj, ko se ponuja okrog, pa obljublja, da bo delal za sološni blagor — — —

Pepe Lavrenčič naj najprej poskrbi za splošen blagor v svoji postojnski občini, — pol milijona ima občina dolga — in ko bo revizija končana, bomo lahko občudovali Penetovo občinsko gospodarstvo. Deželni odbor bo potreboval nove metle, preden bo red — mestne gospodarstvo je napravilo vse knuše od leta 1907. nazaj. Kam ste jih napravili? Pene naj išče raje postojnske gospodarske knuše, da jih bo deželni odbor lahko pregledal!

Kako na Lavrenčič rad osebno pomaga ljudem, vedo najbolj kmetje, ki ga poznajo; noben kmet, ki Pepeta od blizu pozna, mu ne bo dal glasu, saj se Lavrenčič v najbližjih okoliških vaseh ne upa prirejati shodov, ker dobro ve, kako ga imajo kmetje radi...

Kdor podeduje milijone, kakor Pepe Lavrenčič, že lahko nekaj časa dobro živi — drugače bi se pa Penetova gospodarska modrost tudi pri njegovi lastni opekarni pokazala v pravi luči.

In kaj bi pa Lavrenčič v državnem zboru delal, kaj bi dosegel — sam edini neodvisen liberalen kmečki državni poslanec? Eno figo!

Liberalna burkla, Lekan, je nastopil na vinavskem shodu za razporoko in ločitev zakona in Lavrenčič je seveda istih misli. Pri zadnjih deželnozbornih volitvah je zmagal Lavrenčič v notranjskih trgih in mestih. In kaj se je zgodilo tisti večer Pepetu na čast? Postojnska liberalna druhal je priredila zvečer procesiionspredajnesla križ, da bi pokopala našo stranko in križ. Postojnski okrajni glavcar je moral posečivmes in je odstranil križ, da ganiso še nadalje skrunili. — To se je zgodilo pri zadnjih deželnozbornih volitvah pred črni župana Peneta Lavrenčiča, katerega liberalci kandidirajo v državni zbor.

Tu neha vsaka obzirnost, ker imamo opraviti z najboljšim sovražnikom našega ljudstva. In potem še trobi po shodih, da ni proti veri! Hinavec!

Noben človek, ki ima še kaj vesti, ne more in ne sme dati glasu takemu kandidatu, ki dopusti tako kruto žaljenje križa.

Z največjo požrtvovalnostjo se bori naš kandidat dr. Lovro Pogačnik, da bi našo slovensko mladino zbral v močno armado dobrih in poštenih fantov — njegov protikandidat liberalec Pepe Lavrenčič se pa smeje, ko liberalna sokolska fakinaža njemu na čast tulji in javno sramoti sv. križ.

Pametnemu volilcu je to dovolj. Pepeta bodo volili nekateri liberalni birti, nekaj breznačelnih uradnikov in pa take zmešane glave, kakor je Žane Lekanov.

Pri agitaciji bo napel Pepe Lavrenčič vse sile, ker je pri tem delu predrzen do skrajnosti; vračati mu moramo vsaj z isto mero. Slišimo, da bo poslal Pepe vsakemu volilcu svojo fotografijo in pa vizitko — vrzite vse v peč!

Dr. Pogačnik bo tako izvoljen — toda vsak naš zaveden pristaš bo prišel ne samo volit, ampak bo tudi kot agitator storil svojo dolžnost in bo tako vsak naš glas povzdignil strankarsko zavest našega naprednega notranjskega kmeta v taboru S. L. S.

Naš kandidat je dr. Lovro Pogačnik, deželni tajnik v Ljubljani.

Slap pri Vipavi. Jože Lavrenčič že straši po Vipavi. Zadnje nedeljo je imel skriven sestanek za povabljene v nekem mlinu na Slapu. Liberalci vpijejo po časopisih, da je bilo na »javnem« shodu »200« Slapencev in da so ga hoteli kar pridržati za državnega poslanca! Vseh volilcev na Slapu je 120 in od teh jih je bila komaj ena tretjina v tistem mlinu, ker bi radi videli gospoda cegljarja — pa še ti niso bili vsi liberalci. Ko je začel burkla Lekanov fant javno sramotiti pokojnega velezaslužnega dekana g. Erjavca, da je bil slepar — so vsi razsodni možje zapustili liberalca Lavrenčiča z eno mislijo, da tak kandidat, ki se ponuja okrog v družbi slápenskega Jerneja Žorža in Lekana, ne more biti dosti prida. Vsakdo ve, kako je pokojni gospod dekan Eriavc šele povzdignil Vipavo in vipavsko dolino in sedaj pride liberalac pa javno sramoti spomin nepozabnega g. Erjavca. Kdor še čuti iskrico poštenja v svoji duši, bo hrbet obrnil Lavrenčiču in njegovi liberalni stranki. Z Lekanom bo pa imelo opraviti sodišče. Tako je prav! — Slapenci, dobro se držimo in pustimo, naj se obiameta Žorž in Lavrenčič — mi bomo pa volili našega kandidata!

Volilni shodi na Notranjskem. Kandidat S. L. S. deželni tajnik dr. Lovro Pogačnik je imel prav dobro obiskane volilne shode dne 13. aprila v Hrenovicah in Slavini, dne 19. aprila v Zagorju in Knežaku in dne 26. aprila v Vremah in na Suhorju. Povsod so volilci njegova izvajanja sprejeli z največjim zanimanjem in odobravanjem. Posebno njegovi politično gospodarski nauki so ga priljubili notranjskim volilcem. To pa nikakor ne ugaja liberalcem, vsled česar na vse pretege hvalijo »gospodarske« talente svojega kandidata. No, no, saj vemo, da je Žerjavove in Agro - Merkurjeve zlahte! Zato pa bo dne 10. maja propadel po notah!

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4³/₄% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

ČEBELARSTVO.

Enodnevni čebelarški tečaj v Krtini pri Dobu se vrši dne 10. maja t. l. v ondolni šoli. Spored: Dopoldne: 1. Nagovor predsednika kamniške čebelarke podružnice. 2. Od 10. do 12. ure: Namen čebelarstva. Občevanje s čebelami. Razširjenje vališča. Rojenje, naravni in narejeni roji. — Popoldne: Od pol 2. do 4. ure: Preprosta vzgoja matic. Špekulativno pitanje in pitanje za silo. Vzmljenje. Albertijev panj. Orodje. Praktične vaje. — Čebelarji, ako Vam je za napredek čebelarstva, ne zamudite lepe prilike in pohitite ta dan v Krtino, ne bo Vam žal. Marsikaj novega in koristnega bodele slišali in videli. Vstop je prost. — Kdor izmed udeležencev bi hotel opoldne kosilo, naj se javi po dopisnici pri gospe Ani Korošec, gostilničarki v Krtini št. 33, p. Dob. Navadno kosilo stane 60 vin.

Komur ne ugaja zrnata kava, temu se priporoča Kathreinerjeva Kneippova sladna kava.

Kathreinerjeva je zdravju popolnoma neškodljiva ter ima pri tem popolni okus zrnate kave.

Či nakupe je posli na dobro zaprti higienično embalžo s stiko župnika (Kneippa). — Odprto, netekano blago ni nikoli prisilni Kathreiner.

Društveni vestnik

Izobraževalno društvo Žažer pri Vrhniki vabi k veselici, ki jo priredi v nedeljo, 10. maja, ob 3. uri popoldne v korist cerkvi sv. Ane v Žažerju. Spored: 1. Pozdravni govor. 2. Trije tičiki, igra v dveh dejanjih. 3. Srečolov.

Katoliško slovensko izobraževalno društvo v Mengšu priredi v nedeljo, dne 3. maja 1914, v društveni dvorani predstavo. Spored: 1. Petje. 2. Rabeljsko jezero. Sim. Gregorčič, deklamacija. 3. »Skrivnostna zaroka«. Spisal Silvin Sardenko. Prirede članice Marijine družbe. Začetek ob 3. uri popoldne.

Narodna slavnost v prid koroškim Slovincem v Kamniku. Podružnica »Slov. Straže« v Kamniku priredi dne 3. maja t. l. veliko narodno obrambno slavnost v proslavo 500letnice ustoličenja koroških vojvod na gosposvetskem polju v prid koroškim Slovincem ob pol 4. uri popoldne v vseh prostorih hotela »Krištof«. — Slavnost obeta biti zelo lepa in zanimiva. Domače gospodične nastopijo v narodnih nošah. Poleg drugih točk je posebno privlačen srečolov, ki nudi lepe in krasne dobitke. Razstavljeni so v izložbi Murnikove trgovine do sobote, dne 2. maja. Na sporedu je deklamacija rodoljubnih pesmi. Domači pevski zbor društva »Kamnik« zapoje par lepih mičnih pesmi, igra salonski orkester. Komur je mar usoda naših koroških bratov, pride k nam, da skupno pokažemo, da je usoda koroških Slovincem skuna slovenska zadeva. Dne 3. maja vsi v Kamnik!

Gospodarske vesti.

Tečaj za pridelovanje zelenjadi priredi kmetijska šola na Grmu dne 11., 12. in 13. maja t. l. z naslednjim sporedom: V ponedeljek, dne 11. maja: Od 2. do 4. ure popoldne: Važnost pridelovanja zelenjadi na kmetih in okolici mest. Naprava in razdelitev vrta. Obdelovanje in gnojenje zemlje. Od 4. do 5. ure: Razkazovanje šolskega vrta. V torek, dne 12. maja: Od 8. do 10. ure popoldne: Naprava gorkih leh. Pridelovanje sadik in zgodnje zelenjadi v gorkih lebah in na prostem. Dobava potrebnega semena. Naročanje semena po cenikih. Kolobarjenje na vrtu in medsetve. Od 10. do 12. ure: Praktično razkazovanje na vrtu. Popoldne od 2. do 4. ure: Pridelovanje najvažnejše zelenjadi za prodajo in domačo rabo. Od 4. do 6. ure: Praktično razkazovanje. V sredo, dne 13. maja, od 8. do 10. ure popoldne: Pridelovanje najvažnejše zelenjadi (nadaljevanje). Od 10. do 12. ure: Ohranjanje in vkuhanje zelenjadi za zimsko rabo. Popoldne od 2. do 5. ure: Vkuhanje zelenjadi v sadni kuhinji (praktično). — Oddaljenim in podpore potrebnim udeležencem iz Kranjskega plača ravnateljstvo stroške za pot do Novega mesta in za prehrano po 1 K 50 h na dan. Podpore dobe le tisti, katerim se izrecno dovoli in ki za njo do 4. maja po dopisnici prosijo. Ker se pripusti k tečaju le omejeno število udeležencev, se je zglasiti za tečaj do 4. maja. Vabimo naše gospodinje in kmetiska dekleta k obilni udeležbi!

Deželni odbor kranjski priredi premovanje goveje živine v Vipavi dne 7. maja, v Senožečah dne 8. maja, v Grahovem pri Cirknici dne 9. maja, na Boh. Bistrici dne 11. maja, v Kranjski gori dne 12. maja, v Žireh dne 14. maja in v Trzinu dne 16. maja. Premovanje se vrši vsakokrat ob 10. uri popoldne. Premovali se bodo bikli, krave s teleti in brez telet ter lepe

telice. Premovanja se lahko udeleži vsak živinorejec iz občin bližnje okolice, kateri je najmanj pol leta lastnik k premovanju prignane živine. Poleg premij se bodo delile tudi diplome onim živinorejcem, ki razstavijo v posameznih vrstah po več najlepših živali.

Tečaj za pridelovanje krme. Kmetijska šola na Grmu priredi 14. in 15. maja t. l. dvo-dnevni tečaj za pridelovanje krme s sledečim sporedom: V četrtek, dne 14. maja: Od 2. do 4. ure: Setev detelje in trave na njivah za dvo-in večletno košnjo. Nakup potrebnega semena. Gnojenje deteljnih mešanic. Praktično razkazovanje deteljnih mešanic na šolskih njivah in v poizkuševališču. V petek, dne 15. maja: Od 8. do 10. ure popoldne: Naprava novih travnikov. Najbolj važne trave. Sestava travnih zmesi. Množina potrebnega semena. Praktično razkazovanje semena in razdelitev vzorcev. Od 2. do 4. ure popoldne: Priprava zemlje in posetev travnikov. Poprava slabih setev. Gnojenje in zboljšanje slabih in starih travnikov. Praktično razkazovanje šolskih travnikov in travniških zmesi na poizkuševališču. — Kdor se želi udeležiti tega tečaja, naj se priglasi po dopisnici pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu (pošta Kandija, Kranjsko), in sicer do 6. maja. — Oddaljenim in podpore potrebnim udeležencem iz Kranjskega povrne ravnateljstvo stroške za pot do Novega mesta in po 1 K 50 h na dan za prehrano. Podpore dobi pa le kdor za njo pravočasno prosi in ki se mu je izrecno dovolila.

Dražba košnje. V torek, dne 5. maja, popoldne ob 10. uri se vrši pri Kobitovi hiši v Podpeči dražba najemnine knezoškofijskih travnikov. Posestnike iz župnij Borovnica, Brezovica, Preserje opozarjamo, da se bodo oddali travniki v najem za dobo šestnih let.

LAK ZA PODE

OREBON

POLITURA ZA PARKETE.

Steckenplerd - lilično mlečno milo

BERGMANN & CO., Tešin ob Labi

je slejkoprej neobhodno potrebno za racionalno negovanje kože in lepote. Vsaki dan prahvalnice. Dobi se povsod a 80 vin. 745

BIRMA!

Botri in botrice! Ako hočete kupiti dobro in po ceni, si ogledajte mojo največjo zalogo ali pa pišite, da vam pošljem cenik brezplačno.

F. ČUDEN

urar.

Ljubljana 250 Prešernova ulica I.

Veržice, ure, uhani

in druge zlatnine.

Zanesljivo blago! Nizke cene!

Slavni zdravstvenik in antropolog Mantegazza, kojega knjige so razširjene po vseh kulturnih državah, torej gotovo avtoriteta v vsem, kar zadeva človeško zdravje, piše dobesedno o naravni grenčici »Hunyadi Janos«: »Hunyadi Janos« grenčica, je najboljša odvajalna voda. Ker že majhna množina, pol ali cel kozarec, učinkuje hitro in brez bolečin.« Virchow jo imenuje zelo dragoceno, in prvi nemški kliniki so jo uporabljali z velikim uspehom. Kdor hoče dobiti redno prebavo in se zavarovati pred nevarnostjo nadležnega zaprtja, naj uporablja prijetno in hitro učinkujoče odvajalno sredstvo grenčico »Hunyadi Janos«.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.
Trst, 22. aprila: 22, 72, 50, 89, 33.
Dunaj, 25. aprila: 19, 20, 24, 6, 40.

Zas. užek povsod v last. domu. Lahko pletenje. Prosp. zastoj. **Karl Wolf, Dunaj, VII, Mariahilferstr. 2**

Vzorce franko modnega blaga, kakor

cefirja

batista, platna, platnena in bombažnega blaga razpošaja

U. J. Navliček i brat
Kupalište Podebrad, Češko.
Pišite takoj.

„CAS“

znanstvena revija, izhaja 10krat v letu in stane po 5 K na leto. Naročnino prejmi uravnalištvo v Ljubljani.

Denarja ni

draginja je vedno večja, zasluzek pa majhen. Ako bočete malim trudom gotovo 10 do 20 K na dan zaslužiti, posijite za pojanilo v pisnu znamko za 10 vin in svoj natančen naslov nat

JOSIP BATIC
Mirna Bistrica 30, Kranjsko.

Umetne zobe

Brez rivanja zobnih korren se ustavično ameriškansko umetne zobe, posamezno ali cela zobja, izvzemi nedelne in vraznike, vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer v konc. zobarsk. atejce

O. Seydl
16 Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 7.

Za polovično ceno!

Kompletna garnitura perila

samo K 6-90.

Zaradi preobite zaloge smo morali 10.000 kosov atlasovega sifona porabiti za izgotovljeno perilo, zato lahko prodajamo to garnituro perila obstoječo iz: 1 ženske srajce, 1 korzeta in 1 ženskih hlače iz zelo finega atlasovega sifona bogato okrašeno s širokimi čipkami, popolnoma tako kot kaže slika, za polovično kupno ceno samo za K 6-90. Pri odjemu 3 garnitur pridemo zastonj lep, s čipkami bogato okrašen šitnik za steno. Samo: rodaja po povzetju: **M. Swoboda, DUNAJ, III/2., Hiesg. 13-404**

Vse oboleslosti sopilnih organov

pljučne bolezni

oslovski kašelj, navadni kašelj, prehlajenje, influenza in naduha zdravijo številni zdravniki in profesorji verno z **SIROLIN "ROCHE"**

Dobi se a K. 4,- v vseh lekarnah.

OROZJE in KOLESA

F. Dušek, tovarna orožja, koles, šivalnih strojev. Or. očno ob dr. žel. 3125, Češko. 3357

500 K Vam plačam ako Vaših kurjih oces, bradavic in trde kože tekem 3 dni bolečin ne odpravi moj uničevalec korenin Risa balsam. — Cena lončku z jamstvenim pismom 1 K, 3 lončki K 2-50.

Kemény, Káschrau (Kassa) I. Poštni predal 12 711 Ogrsko.

Za večjo trgovino na Notranjskem se išče krepak učenec

poštenih starišev, s primerno šolsko izobrazbo. Starost 14—15 let. Naslov se izve pri upravnistvu pod štev. 1428. (Znamka za odgovor!)

Agentje

se sprejmo povsod za prodajo moških oblek po meri po čudovito nizkih cenah od K 28— pod zelo ugodnimi pogoji. Ozira se le na solidne, značajne prosilce z znanjem deželnega ter nemškega kot poslovnega jezika. Ponudbe pod »Taschenmuster 1000« na anončno pisarno Eduard Braun, Dunaj I., Rotenturmstraße 9. 1398

Sprejemem takoj spretnega krojaškega pomočnika in učenca
Anton Podgoršek, krojač, Srednje Gamešnje, pošta St. Vid nad Ljubljano. 1446

Lepo posestvo

na prodaj: Poslopje, travniki, njive in gozdi. Cena 13.000 K in tudi samo 6000 K, če kdo noče vsega. — Nahaja se prav blizu železniške postaje St. Janž. Več se izve pri Alojziju Knez, Tržišče na Dolenskem.

Proda se enonadstropna k mečka hiša

z vrhom in dvema njiinama v lepem letoviščnem in industrijskem kraju na Gorenjskem. Hiša obstoji iz 3 stanovanj in špecerijske trgovine ter bi bila posebno pripravna za kakoga obrtnika, ki bi vrh trgovine lahko opravljal svojo obrt. Cena okoli 10.000 K, denarja je potreba 2000 K, ostanek po dogovoru z ugodnimi plač. pogoji. Vprašanja na Ljubljana, poštni predal 123. 1430

Kupim vsako množino pšenice

á K 25—, rži á K 19—, ajde črne in pa sive á K 24—, vse za 100 kg, prosto kolodvor Ljubljana, proti takojšnjemu plačilu.
Fran Pogačnik, Ljubljana, Dunajska cesta št. 33, Prvo javno skladišče. 1429

Zmaga na celi črti!

najboljše kolo v monarhiji, si pridobiva stalno nove privrženke.
KOSMOS kolo
dobro, ceno ljudsko kolo, povsod radi kupujejo. 1159

Ceniki zastojni in franko na Kranjskem pri: J. Jax & sin, Ljubljana. F. Tschinkel, Kočevje. Österr. Waffenfabriks - Gesellschaft, Steyr.

Za trgovino z mešaním blagom se sprejme krepak deček s primerno izo' razbo. Povpraša se pri tvrdki S. Jenko in br. v Podgradu, Istra. Istotam se sprejme prodajalka večša mešane trgovine ter deklica za čiščenje in serviranje v bufeju. 1276

Kupujem protje

vsake vrste, vrbove šibe za pletenje košar, vsake velikosti in vsake množine. MATEJ BERNIK, trgovec z lesenim blagom, Ljubljana, Sv. Florijana ulica. 1366

SINGER šivalni stroji

za vse šivalne smotre — se dobivajo po vseh naših prodajalnah —
Singer Ko. deln. dr. šivalnih strojev.
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4. Kranj, Glavni trg št. 119
Novo mesto, Glavni trg št. 45. Kočevje, Glavni trg št. 79.

Krasno posestvo

v slovenskem kraju Koroške se radi družinskih razmer prostovo Meri čez 60 orajno po nizki ceni prodaja. lov, razen 2 orajno arondirano. Poslopja so v dobrem stanu, lep živinski hlev, tudi je domač mlin in lasten vodovod, kakor tudi razni poljedelski stroji. Gozd lepo zaraščan, nekaj lesa za prodaj. Sena se dobi okroglo 100 voz. Redi se lahko 25 glav živine. V farno cerkev je 20 minut, do žel. postaje pol ure, do Celovca 3/4 ure, kjer se mleko proda po 26 v liter. Tudi se mleko lahko odda doma. — Več se izve pri lastniku Miha Jerina, Sv. Urh št. 2, Žihpolje, Koroško.

Modne cefire in ripse 1914

atlas, batist, lanen, kanafasi, rjuhe, platno, damasti, žepni robci, brisače, modrotiski, inlete, kofenine, biago za dame in gospe in druge tkanine razp. št. 1436
Jaroslav Marek, ročna tkalnica št. 45, v Bistrem pri Novemestu ob Met., Češko.
Vzorci zastojni. Od ostankev se vzorci ne pošiljajo. 18 m ostankev cefirja za sragec in bluze, po 3 metre za 10 K franko, ali 36 metrov za 20 K franko, 40 m cefirja, kanafasa, delena itd. lepo sortirano 20 K, najfinejše vrste 25 K franko po povzetju.

Nakup in prodaja zemljišč, posestev i. t. d. Dalje prodaja raznih šivalnih strojev in koles, prodaja vsakovrstne moške obleke ter za to potrebnega raznega štofa. Obenem priporočam ravno tam svojo lastno delavnico za izdelovanje oblek. V vseh teh predmetih postrežem dobro, solidno in ceno ter se uljudno priporočam slavn. občinstvu LOURO REBOLO, v mestih kakor po deželi. KRANJ, Glavni trg štev. 132 in Kokriško predmestje štev. 24

Šamo K 10.—

stane v prvi gorenjski razpošiljalnici
IVAN SAVNIK, KRANJ, 151
za eno fino žensko obleko 4 in pol metra volnenega blaga, 1 zelo fini robec za na glavo, 3 žepni robci iz šifona, 2 para močnih ženskih nogavic, 1 svilen pas ter še več drugih različnih stvari za povrh. — Ista množina še boljše vrste K 15.— Isto najfinejše vrste K 20.— Nikdo naj ne zamudi te ugodne prilike! 1406

Lepo posestvo

se takoj proda po nizki ceni radi družinskih razmer, na Mišac h hišna številka 9, od postaje Otoče 20 minut, od Marije pomagaj 40 minut in od farne cerkve 10 minut. Posestvo ima vse orodje in živino. Hiša zidana in hlev obokan, vodovod v kuhinji in hlevu, okrog hiše velik sadni vrt. Kupcu je na razpologo kupiti pod ugodnimi pogoji več ali manj posestva. Ponudbe na Ivan Šlibar, posestnik štev. 3 in 9. Mišace, p. Podnar. 1379

Svilovezene bluze samo K 1.95

Čudež v industriji vezemim. Velet. ro blago s svileno vezemim. Kompletno za bluzo samo K 1.95.

Izredno lepo! Zadnja novost!
Nekaj sto tucetov teh prav lepih s svilo vezanih bluz v najlepših barvah kot: belih, kreme, roza, svetlo modrih, srednje-modrih, modro-bik, rdečih, zelenih, srap, temno-modrik, fres, rujave črne sploh v vseh možnih barvah, smo prevzeli od neke opuščene tovarne v Švici ter jih moramo vsled tega prodati po tej čudovito nizki ceni. — Bluze so vredne trikrat toliko. Če se naroče najmanj 3 komadi v raznih barvah po želji komad K 1.95. — Pri naročilu 6 komadov stanejo le K 11.— in se zastojni doda še en fini žamet iz čipk ali lep ovratnik iz čipk. 1399
Edina prodaja po povzetju: M. Swaboda, Dunaj III/2, Hiessg. 13—404

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je: 1440

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA
proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe, 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako, 3. vse poljske pridelke, žita in krmo, 4. zvonove proti prelomu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti neugodam, vsakovrstna podjetja, obrti in kor tudi posamezne osebe za doželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.
Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1912 K 673 256, so poskočile koncem leta 1913 na K 735.147.17. Tedaj, čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rasel zaklad.
Ponudbe in pojasnila da ravnateljstvo, glavno poverjenstvo v Mariboru in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki.
Cene primerne. hitra cenitev in takojšnje isplačilo.